

רמב"ן לדברים פרק י'

- (א) **בעת ההיא אמר ה' אלי פסל לך** - אחר שהתנפלותי לפני ה' את ארבעים היום ואת ארבעים הלילה נתרצה אלי שיכתוב לוחות שניות, אבל היו הראשונות מעשה אלהים 5 והמכתב מכתב אלהים, ובאלו צוה אותי שיהיו מחצב ידי והמכתב יהיה כמכתב הראשון באצבע אלהים: **וטעם ועשית לך ארון עץ** - שתשים הלוחות בתוכו בעת שתד. והיה הארון הזה כולו עץ הוא והמכסה אשר עליו 10 מלמעלה כמנהג בכל הארונות, והיו הלוחות שם עד שנעשה המשכן, ואז עשו הארון המצופה זהב והכפורת אשר עליו זהב טהור. ולא אמר לו כן בלוחות הראשונות, לפי שהיה גלוי לפניו שישברם. וטעם ויהיו שם כאשר צוני 15 ה' (פסוק ה), שהיו שם עד שנעשה המשכן, שצוני (שמות כה כא) ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך. וזהו הטוב והישר בפסוקים האלה: וכתב רש"י ולא זהו ארון שעשה 20 בצלאל, שהרי לא נתעסקו במשכן אלא לאחר יום הכפורים, כי ברדתו מן ההר צוה להם על מלאכת המשכן, ובצלאל עשה המשכן ואח"כ ארון וכלים, נמצא זה אחר היה. וזהו שהיה יוצא עמהם למלחמה, ואותו שעשה בצלאל לא 25 יצא במלחמה אלא בימי עלי, ונענשו עליו ונשבה. זה לשון הרב. ודברי אגדה הם שמצא כתוב בתנחומא. ויש לשאול ואחר שהוציא משם הלוחות ונתנם בארון שעשה בצלאל מה היה בזה, ולמה הוא יוצא עמהם למלחמה. 30 ואומרים ששברי הלוחות היו שם, וכן באגדה. אבל דברי יחיד הם, שכך שנינו במסכת שקלים (ירושלמי פ"ו ה"א) תניא רבי יהודה ברבי אלעאי אומר שני ארונות היו עם ישראל במדבר, אחד שהיו שברי הלוחות מונחין בו 35 וכו', ורבנן אמרי אחד היה ופעם אחת יצא בימי עלי ונשבה. ודעת רבותינו בכל מקום בתלמוד (ברכות ח ב, ב"ב יד ב, מנחות צט א) אינו כן, אלא לוחות ושברי לוחות מונחים בארון. ועוד אנה יעמוד הארון הזה עם הלוחות 40 הראשונות כל ימי המדבר, כי במשכן בבית קדשי הקדשים לאחר הפרוכת אין שם שני ארונות. וכן שלמה לא הכניס לבית קדשי הקדשים אלא ארון אחד (מ"א ח ו - ט): אבל
- הארון הזה של משה, כשנעשה ארונו של 45 בצלאל גזוהו כדן תשמישי קדושה. וזהו הנכון על דעת רבותינו, כי על דרך הפשט יתכן כי ועשית לך ארון עץ - ירמוז לארון שעשה בצלאל. וזה, כי מתחלה נצטווה משה על המשכן וכליו, והיתה המצוה הראשונה ועשו 50 ארון עצי שטים (שמות כה ט), כי היא עיקר הכוונה בכל המשכן להיות השם יושב הכרובים. ואחרי כן עשו את העגל, וכאשר נתרצה השם למשה ואמר לו שיכתוב על הלוחות האלו כמכתב הראשון צוהו בקצרה 55 שיעשה ללוחות האלה ארון עץ, היא המצוה ללוחות הראשונות. והנה הזכיר לו המצוה הראשונה שבענין המשכן ושהכל תלוי בה, ומזה למד משה לעשות המשכן וכליו כאשר נצטווה מתחלה. ויהיה פירוש ויהיו שם כאשר 60 צוני ה' - שהיו שם לעד לעולם, כאשר צוהו ה' מתחלה (שם שם כא - כב) ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך ונועדתי לך שם ודברתי אתך וגו'. והנה ברדתו הניח הלוחות באהל מועד עד שיעשה הארון והמשכן, כי אלו לא 65 שבר הלוחות הראשונות באהל מועד יהיו עד עשות בצלאל הארון. וכן שברי הלוחות על כרחנו שם היו, כי לא החזירים עמו להר. וראיה לזה, שלא הזכיר משה זו הצואה בסדר כי תשא, כי שם הזכיר ארון בצלאל בפירוש, וכאן 70 לא הזכיר המשכן וכליו כי הם הרואים אותו, ולפיכך הזכיר זה בקצרה: ואל יקשה בעיניך שאמר ואעש ארון עצי שטים ואפסל שני לוחות אבנים - כי השלים ענין הארון כאחד, כי הנה צוהו השם פסל לך וגו' ועלה אלי ההרה ועשית 75 לך ארון עץ, שיעלה תחלה בלוחות ואחרי כן יעשה ארון עץ, אבל האריך לומר ואכתב על הלוחות את הדברים אשר היו על הלוחות הראשונים אשר שברת ושמתם בארון - לומר שיהיו כראשונות במכתב וראוי שיהיו בארון 80 המצוה כראשונות שאוּעַד שמה לבני ישראל ונקדש בכבודי, ולכך השלים ואעש ארון - להשלים המצוה והמעשה בקצרה, ואחרי כן שב להאריך במוקדם. וטעם ואפן וארד מן ההר ואשם את הלוחות בארון אשר עשיתי - 85 שעשיתיו ברדתי, ויהיו שם - לעד כאשר צוני ה' - להיות כבודו שוכן בתוך בני ישראל:

ירושלמי מסכת סוטה פרק ח ה"ג (דף כב טור ב-ג)

דתני ר' יודה בן לקיש אומר שני ארונות היו מהלכין עם ישראל במדבר אחד שהיתה התורה נתונה בו ואחד שהיו שברי הלוחות מונחין בתוכו זה שהיתה התורה נתונה בתוכו היה נתון באהל מועד הדא היא דכתיב וארון ברית יי ומשה לא משו מקרב המחנה וזה שהיו שברי הלוחות נתונים בתוכו היה נכנס ויוצא עמהן ורבנן אמרי אחד היה ופעם אחת יצא ובימי || עלי נשבה קרייא מסייע להן לרבנן אוי לנו מי יצילינו מיד האלהים האלה מילא דלא חמון מן יומיהון קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים והלא ארון בקרית יערים היה מאי עבדין לה רבנן היה נכנס הגישה אלי הציץ וקרא מסייע לרבי יודה בן לקיש הארון וישראל ויהודה יושבים בסוכות והלא ארון בציון היה מה עבדין לה רבנן סכך שהיה בקירו שאדיין לא נבנה בית הבחירה משנגנו הארון נגנו עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ופרחיו ושקידיו וארגזו שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל ומי גזון יאשיהו.

שמואל א פרק ד

(ז) וַיִּרְאוּ הַפְּלִשְׁתִּים כִּי אָמְרוּ בְּאֵלֵהֶם
 אֶל הַמַּחֲנֶה וַיֹּאמְרוּ אֹי לָנוּ כִּי לֹא הִיְתָה
 כְּזֹאת אֶתְמוּל שְׁלֹשׁ : (ח) אֹי לָנוּ מִי
 יִצְּלֵנוּ מִיַּד הָאֱלֹהִים הָאֲדִירִים הָאֵלֶּה
 אֵלֶּה הֵם הָאֱלֹהִים הַמַּכִּים אֶת מְצָרֵינוּ
 בְּכָל מַכָּה בַּמִּדְבָּר :

רש"י

(ח) **בכל מכה במדבר** - על ים סוף ויונתן תרגם ולעמיה
 עבד פרישן במדברא ובספרי שנינו שהפרשה הזו עירוב
 דברים מי שאמר זה לא אמר זה כשרין שבהם אמרו מי
 יצילנו מיד האלהים האדירים האלה והרשעים אמרו אלה
 הם האלהי המכים את מצרים בכל מכה כל מכות שהיו לו
 על המצרים הביאם אין לו עוד מכה מעתה :

שמואל א פרק יד פסוק יח

וַיֹּאמֶר שְׂאוּל לְאַחִיָּה הַגִּישָׁה אֲרוֹן
 הָאֱלֹהִים כִּי הִיָּה אֲרוֹן הָאֱלֹהִים בַּיּוֹם
 הַהוּא וּבְנֵי יִשְׂרָאֵל :

רש"י

הגישה ארון האלהים - אורים ותומים : **כי היה ארון**
האלהים ביום ההוא - המקרא חסר תיבה אחת כי היה
 ארון האלהים שם ביום ההוא :

שמואל ב פרק יא פסוק יא

וַיֹּאמֶר אֹרִיָּה אֶל דָּוִד הָאֲרוֹן וַיִּשְׂרָאֵל וַיַּהֲוֶה יֹשְׁבֵי בְּסָפוֹת וְאֲדָנִי יוֹאֵב וְעַבְדֵי אֲדָנִי עַל פְּנֵי הַשָּׂדֶה חֲנִיָּים
 וְאֲנִי אָבוֹא אֶל בֵּיתִי לֶאֱכֹל וְלִשְׁתּוֹת וְלִשְׁכַּב עִם אִשְׁתִּי חֲנָן וְחִי נִפְשָׁךְ אִם אַעֲשֶׂה אֶת הַדָּבָר הַזֶּה :

www.TempleInstitute.org

Rabbi Brovender's Shiur is sponsored by Dr. Bernard & Robin Cohen

Visit www.atid.org/shiur for audio recordings, Podcasts, or to sign-up to receive sources in advance.

Visit www.WebYeshiva.org to sign up for Rabbi Brovender's fully interactive, online Yeshiva.